

Результати експертного опитування

«Глобальна стратегія ЄС: Місце, роль і вклад України»

Зміна геополітичної та безпекової ситуації довкола Європейського Союзу, яка була серед іншого спричинена появою нових конфліктних зон в Східній Європі і на Близькому Сході та агресивною політикою Російської Федерації, спонукала ЄС до вироблення нового комплексного бачення своєї зовнішньої і безпекової політики. В результаті, у червні 2016 року на засіданні Європейської Ради була схвалена Глобальна стратегія ЄС «Спільне бачення, Спільна дія: Сильніша Європа» (EU Global Strategy «Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe», EUGS). П'ятьма пріоритетами зовнішньої діяльності ЄС були визначені: посилення безпеки й оборони; інвестування у стійкість держав і суспільств на сході і півдні; розвиток інтегрованого підходу до конфліктів і криз; сприяння і підтримка спільного регіонального порядку; посилення глобального управління на основі міжнародного права.

Результати першого року імплементації Глобальної стратегії ЄС будуть обговорені лідерами Євросоюзу у червні 2017 року.

Наскільки змінилися стосунки Україна-ЄС у двосторонньому та багатосторонньому (Східне партнерство) вимірах, яке місце займає Україна у спільному зовнішньополітичному баченні Євросоюзу, як враховано інтереси України, і які перспективні напрямки подальшої безпекової співпраці України з ЄС, оцінювали українські експерти, які взяли участь у проведеному Центром глобалістики «Стратегія XXI» у квітні 2017 року опитуванні.

За результатами опитування 32-х експертів з різних регіонів України, щодо впливу Глобальної стратегії ЄС на реалізацію зовнішньої і безпекової політики Євросоюзу респонденти розділились на три майже рівні групи (Рис. 1). 34,4% з них відповіли, що Стратегія стала шляхом до потужнішої та ефективнішої зовнішньої і безпекової політики ЄС, 37,5% - дали негативну відповідь, а 28,1% - не визначились. Це може свідчити про відсутність інформації із Брюсселя про хід імплементації Глобальної стратегії ЄС.

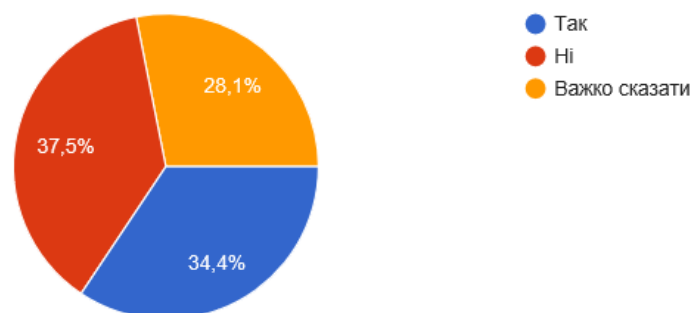

Рис.1. Чи стала Глобальна стратегія ЄС шляхом до потужнішої та ефективнішої зовнішньої і безпекової політики ЄС?

У суто безпековому сегменті більшість експертів – 59,4%, вважають, що ЄС не відіграє роль глобального провайдера безпеки, здатного протидіяти сучасним загрозам (Рис.2). Позитивну відповідь надали 18,8% респондентів, а решта – або не визначились із відповіддю, або обрали іншу відповідь.

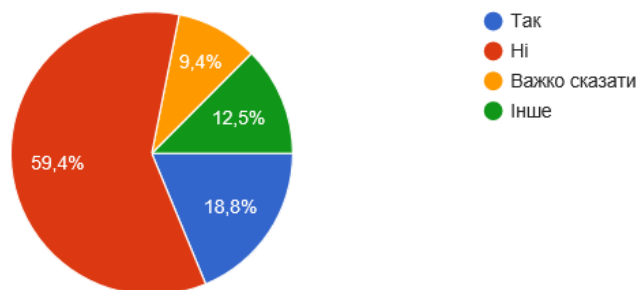

Рис.2. Чи відіграє ЄС роль глобального провайдера безпеки, здатного протидіяти сучасним загрозам?

Недостатньо врахованими у Глобальній стратегії ЄС вважають опитані експерти інтереси регіонів Східної Європи і Чорноморського регіону (Рис.3). Такої думки дотримуються 75% респондентів, які вважають, що Стратегія відображає лише окремі інтереси цих регіонів, а ще 21,9% - оцінюють, що регіони не відображені належним чином.

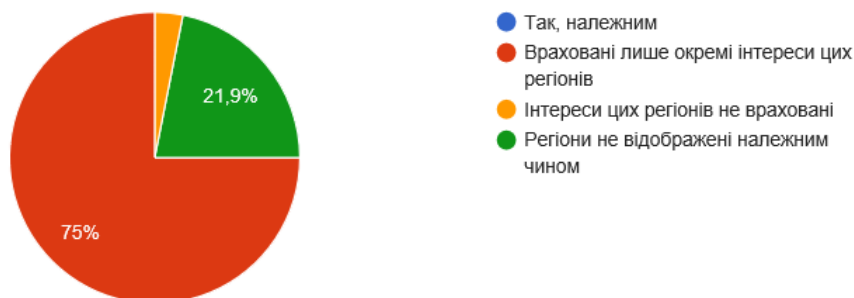

Рис.3. Чи належним чином відображені Східна Європа та Чорномор'я у Глобальній стратегії ЄС?

Глобальна стратегія ЄС не відображає подальше розширення Євросоюзу. У цьому переконані 53,1% респондентів (Рис.4). Четверта частина експертів (25%) все ж вважають, що цей зовнішньополітичний документ Євросоюзу стимулює його подальше розширення. А от 15,6% вбачають у ньому фактор стримування, і лише 3% - повної зупинки розширення.

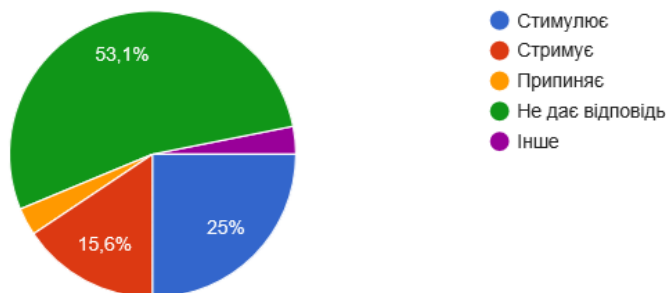

Рис. 4. Оцініть вплив Глобальної стратегії ЄС на перспективи подальшого розширення ЄС

Відносини між Україною і Євросоюзом після схвалення Глобальної стратегії ЄС, як оцінюють 18,8% респондентів, не змінились (Рис.5). Схожої позиції дотримуються й 56,3% експертів, які вважають, що Стратегія лише підтвердила існуючий до цього формат взаємодії Україна-ЄС. Позитивні корективи вбачають 15,6%, а негативні – 9,4%.

Рис. 5. Оцініть вплив схвалення Європейським Союзом Глобальної стратегії із зовнішньої і безпекової політики на відносини між Україною і ЄС

Половина опитаних експертів (50%) вважає, що Глобальна стратегія ЄС не надає відповідь щодо ролі і місця України у євроатлантичній системі безпеки (Рис.6). Четверта частина (25%) вбачають у Стратегії перспективи інтеграції України і до ЄС, і до НАТО. Прямо протилежної точки зору – ні до ЄС, ні до НАТО – дотримуються 18,8% респондентів.

Рис. 6. Як Глобальна Стратегія ЄС в контексті співпраці з партнерами (НАТО та ін.) формує бачення ролі і місця України?

Водночас, переважна більшість респондентів (75%) вважають, що Глобальна стратегія ЄС залишає для України лише поле для співробітництва, але не можливість майбутнього членства (Рис.7).

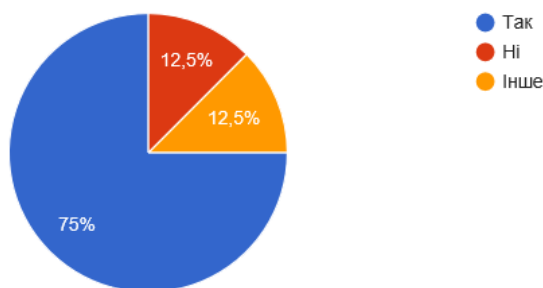

Рис.7. Чи вважаєте Ви, що Глобальна стратегія ЄС залишає для України лише поле для співробітництва, але не можливість майбутнього членства?

Очевидно, що брак інформації не дозволив більшості опитаних експертів (56,3%) визначити, чи врахувало керівництво України Глобальну стратегію ЄС у своїй діяльності у сфері європейської інтеграції (Рис.8). Кількість негативних відповідей (28,1%) більш, ніж вдвічі переважає позитивні відповіді (12,5%).

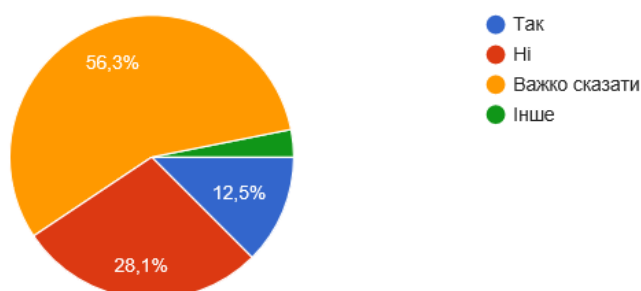

Рис. 8. Чи врахувало керівництво України схвалену у червні 2016 року Глобальну стратегію ЄС у своїй діяльності у сфері європейської інтеграції?

В цілому позитивною є оцінка українськими експертами ступеня інтеграції України до Спільної зовнішньої і безпекової політики ЄС (Рис.9): 46,9% вважають її задовільною і мінімально достатньою; 18,8% - такою, що відповідає актуальним можливостям України і ЄС. Незадовільно ступінь інтеграції оцінили 28,1% респондентів.

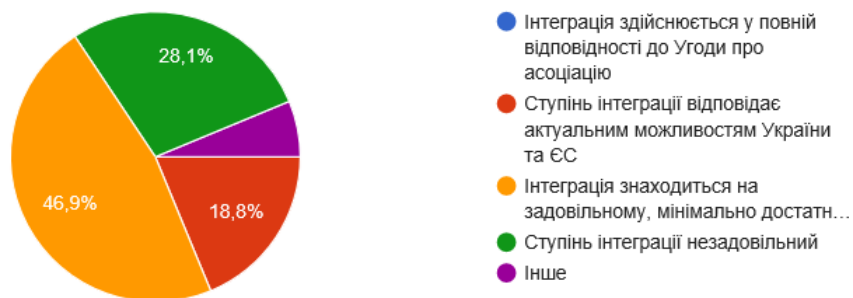

Рис. 9. Оцініть ступінь інтеграції України до Спільної зовнішньої і безпекової політики ЄС.

Найбільш успішними сферами безпекової співпраці України з ЄС опитані експерти назвали (Рис.10): енергетичну безпеку (53,1%); реформування сектору безпеки (40,6%); протидію нелегальній міграції (31,3%). А от успішність взаємодії з врегулювання конфліктів, перш за все російсько-українського конфлікту, оцінили лише 12,5% респондентів.

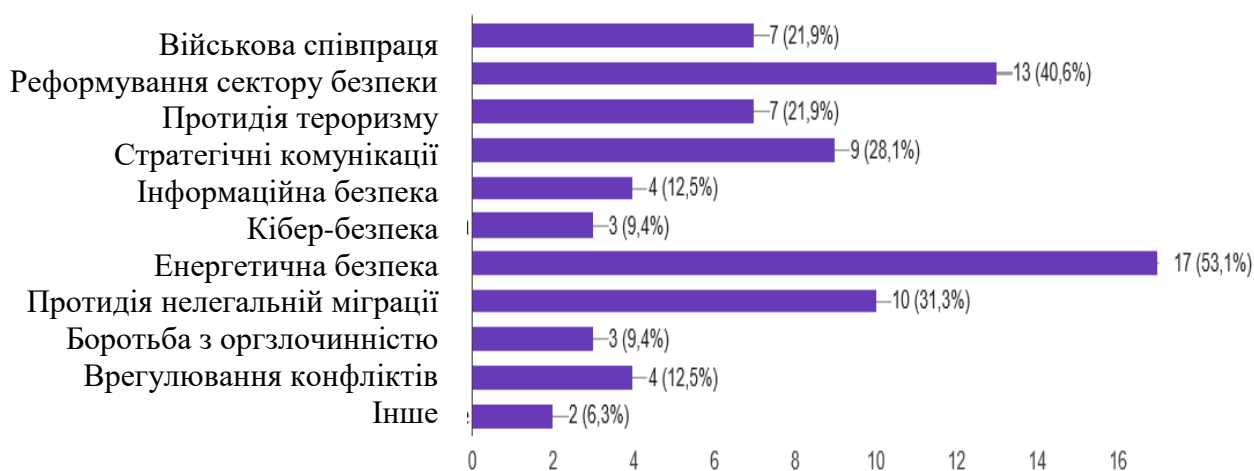

Рис. 10. Назвіть більш успішні сфери безпекової співпраці України з ЄС.

Першочерговими напрямками подальшого розвитку зовнішньополітичної і безпекової співпраці України з ЄС українські експерти визначили енергетичну безпеку (17,5%) та інформаційну безпеку (16,2%). Другу групу пріоритетних сфер склали: військова взаємодія і участь в операціях ЄС (12,5%); протидія нелегальній міграції (10%); кібер-безпека (8,7%); протидія гібридній агресії (7,5%). До третьої за значимістю групи входять: реформування сектору безпеки (5%); ВТС (5%); боротьба з тероризмом (5%). І найменш значимими напрямками розвитку співпраці України з ЄС експерти назвали: екологічну безпеку; боротьбу з організованою злочинністю; науку і освіту; боротьбу з корупцією; соціальну безпеку; співпрацю в інших регіонах; сталий розвиток.